

«**Բուրջան**»
 Բուրջանի Գալուստի Գալուստի
 Բուրջանի Գալուստի Գալուստի
 Բուրջանի Գալուստի Գալուստի

Բուրջան

ՏԵՐԵՒ ՏՆՈՒԵՆ
 ԲՈՒՂԱՆԵՐ ԳԵՂԵՍՈՆ
 PUZANTION
 Journal Armenien Quotidien,
 Politique, Financier et Littéraire
 Directeur-Propriétaire
 PUZANT KETCHIAN
 Bab-Ali Djeddassi, No. 23-25,
 CONSTANTINOPLE

ԱԶԳԱՍԵՒՆ ԵՒ ԳԱԼՍՏԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳԱԾԱԿԱՆ ԳԱԾՈՒՄ

ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԵՂԱԿԱՆ

ՆՍՐԱԳՐԱԿԱՆՔ

ԿԱՐՈՂԱԿՈՍՆԻ ԴԻՄՈՒՄՆ
 ԱՆՎԱՐՔԻ ՆԵՐՎԱԿՈՅՏԻ Ի ԳԵՂԱԿԱՆ ԳԱԾՈՒՄ

Վարչի Մեթոդիկալ [Sénat dirigéant]
 Ռուսիայի մէջ Նախարարաց Կոմիտէի
 կողմէն անցնելու բարձր մարմինն է, ուր
 վերջնական կէտերուն տակ վարչապետ
 կան, դատարանի և օրինական անկէն
 մեծ խնդիրներն ու վեճերը Չեփոթելի
 Պետական Խորհրդին հետ [Conseil de
 l'Empire] ուր Ռուսիայի Խորհրդարանն
 է, անկէն տեսակ օրէնքներն յորինող
 և բարեփոխող [Մէր մէջ, այս երկուս
 պաշտօններ մի և նոյն Պետական Խորհրդին
 հարկադրանազան ձեւով յանձնուած են:]

Տիրութիւն կը կրէ մեզ թէ Վարչապետը
 կան որոշած է վարչի Մեթոդիկալին
 ղեկով ազգային վարչապետին շնորհիւ
 զեղծուած ու կարգաւորուած Մեթոդիկալ
 կրթական վերահսկողութեան կողմէն
 յարգուելի քառամասն դէմ բուրձնային
 համար գլուս օրինական հիմերու վրայ
 էջիմանիկ Սիմոնի Պրոսկորաքի կողմէն
 թէ Ն. Ա. Օժոթիկան կարող է առաւել
 հան դատարաններուն դիմել, քան իր
 որ ինչոքը լոկ օրինական հիմերու վրայ
 կ'ըլլայուի: Բայց Ա. Նախարարին
 խորհրդատուները կ'ըսեն թէ իր պիտի
 քին և ինչոքին կարեւորութեան անկէն
 լի պատահ է գործն երթալով Տե-
 րութեան էն բարձր մարմինը վճարել:

Շիտակը գրուելով, մեզ չգիտենք
 թէ Ս. Նախարարին այս որոշումները
 տուած է, զի վերջին շարքերուն առ-
 ւելի դրագած էր վանքերու ու խառ-
 զանութեան և քաղաքի ի թա-
 զաք այդտեղութիւններով, քան իր
 Եւրոպային և հասն համար էն ծան-
 բանիկ խնդիրն պահանջուած հանդարտ
 և լուրջ առումներով իրենց միտ-
 սահայեցուած մէջ ապարտութիւն մը
 կայ թէ Մայր-Աթոնը ըստ բաւա-
 կանին թէ զգացող գործին կենսական
 կարեւորութիւնն, և ինչ որ կ'այտուի
 իրմէ՛ ան չէ՛ բերի, այլ ճակատագրին
 հասակակցելու եզակի տարակարգու-
 թիւն մը ցուցնէ: Այսինպէս պարզապէս
 հակասակործանող կարծիքը չէ, որ
 մեզ համար կողմէն մը չարտիքը զի այլ
 անոնց ժողովն ցարձ, Բայց կ'ըստի թէ
 աւելի անկողն, աւելի լըճակալ Ռու-
 սահայեցի մի կ'ըզան թէ բան մը պա-
 կան մնացած է իրական կողմէն: Ի
 բացառութեան անկէն համարչի, ա-
 ւելի մանրամասն ծանօթութիւններու,
 մեզ անկողնը ենք ի նպատակ կամ ընդ-
 դէմ կ'արտիքը մը յայտնելու գործին
 այս երեքտեղի վրայ, ու կ'առաջանանք
 մեր դատարան իրենց անկողն թողալով,
 մինչեւ որ նոր թիմակցութիւնները
 կամ ուսուցիչն թ կ'ըլլան աւելի լոկ
 մը կարեւորութեան քարտէս մասին:

Այսպիսով որ կարծողիկոյ, Պա-
 րածնի մէջ իրեն արուած օրինական
 իրաւունքներուն կ'ընդհանրուի, ինչոքին
 օրինական ճակով յառաջ տանի, մեք
 մեր մասին ներքին կ'առաջարկէ երկու
 խօսք եւս ըսել, արժանապէս տարւ
 համար Ռուսաստանի դուրս բնակող
 ամեն կրթութիւններու զգացումներուն
 դասին և անոնց զոյգերուն, կար-
 ռուածներուն և ստացուածքներուն
 յարմարին դասուան լուրին վրայ:

Այս անօրինութիւն անբացատրելի
 կ'ըստենք, և տակաւին այն հասա-
 ճիւն կ'կազմէ թէ Նիքոլայ Բ. ի նախ-
 երկուստեքը, զարգացում և լուսա-
 միտ կայսր մը պէտք եղածին պէս ի-
 րողիկ եղած է ստորագրու պաշ-
 տօնականութիւն կողմէն մէջ ըրածին
 շատ մը վարժարաններու դէմ: Ժողո-
 վուրքը զատուած չիներ է իր ճակով
 քաղաքը, քանի որ պահեր պահպանել է
 դատարանը որով արուած արի Տե-
 րութեան տուել է հարիւրաւոր, հարգա-
 ւոր կրթութեան քաղաքացիներ և օրի-
 նապահ հպատակներ, որոց մէջէն Ե-
 լեր են նաեւ նշանաւոր ծառայողներ
 Տերութեան: Եւ օրին մէկն ալ կու-
 դան կ'ըսեն այն հաստատարի և օրի-
 դանք ժողովրդին թէ այս դպրոցներ
 իր շնորհիւ, իր դասակարգին կրթու-
 ցանքներն առնելու քաղաք անկողն կ'ի-
 նախ անկողն չեն, և ուր որ ուզէ
 կրնայ զիրի իր աղաքը, կամ փո-
 քոքը ձգել կ'ընթացան բարեբե-
 ընէն գրել:

Կողմէնի պատճառից այս վար-
 քանքն այնքան հակասակ կուզայ հաս-
 րային կրթութեան ծառայողներ համար
 Բնկարգութիւն կայսերական կուս-
 վարութեան բարձր գործառնութիւններուն
 և յարատեւ մանքերուն, որ սիրելի է
 միտ յուսով թէ գործին մէջ զետու-
 թիւ իրենցարգութիւն մը կայ, կամ առ-

բարձր պաշտօններու արտակարգ
 եւանդ, որ կրնայ տակաւին պար-
 ղուի ու կարգաւորուի:

Այսօր հարիւր քան միլիոնէ ա-
 ւելի հպատակ ունեցող Չարքարան Տե-
 րութեան համար, հանրային կրթու-
 թիւնն ըստ արժանաւորն ճաւաղել
 ու ժողովրդականացնել ժամանա-
 կին էն մեծ ձեռնարկը պիտի ըլ-
 ար, աւելի մեծ քան Սիպերիոյ կր-
 կաթնօղիին շնորհիւ, աւելի հոկա
 քան Մանուկիոյ քաղաքացիութեանը:
 Մոտիկը, ուսուցիչներու ժողովրդող
 ինն տասնհարիւր կազմող գեղեցիկ
 ստաբլը, խորունկ ազգութեան մէջ
 թաղուած կ'ընթացի կ'ընթաց տա-
 կաւին: Օրին մէկն ալ յայտնի էն մա-
 կալ կ'ընայ կրնայ ըլլալ Ռուսիոյ
 միակ օրինակը: Բայց այս օրուան
 օրս ուսուցիչականութիւնը իրենք
 ալ կ'ընտանան իրենց արժանի էն
 ստեղծ արարն է մոտիկն, աւելի
 տեղեւ, աւելի նախնական վիճակի մէջ
 քան մեր Անաստուի շատ մը գիւր-
 ցիկները: Ասոր համար կրնանք ըստ
 մ'ըսել ուսուցիչականութեան. — Իս-
 լիցի. զի ո՞րք անոնքը է որ 100
 միլիոն գեղեցիկներ քանի մը տար-
 ուան մէջ, քանի մը տասնակ տա-
 րուան մէջ կրթութեան բարիքը վա-
 յելած ըլլան: Հարգաբար, բնութար
 են ուսուցիչը որ տակաւին դպրոց
 բանար չեն հասած, չեն յաջողած
 հանրային կրթութեան ծրարան պաշ-
 տօնութիւնը: Հարիւր քաղաք-
 ներու, աւաններու և դիւրաբար
 ներու, տեղ տեղ ալ գիտուող գիւ-
 չերու մէջ դպրոց բանար յաջողած
 են Իտալիաներն ու Պիտանները:

Ռուսաստանի սեփական այս կր-
 ցութեան կարգութեան հանդէպ, բոլորը
 վին տարբեր վիճակ մը կ'ունենէր
 կողմէն մէջ, ուր ի բնէ ուշիմ, ու-
 սումնասէր և իր նախնացմէ զիջ շատ
 մշակող ինտելիգենտութիւն մը ժա-
 րանքով հաստատարի ժողովրդական
 դասակարգը մը կ'ընէ շնորհիւ հարիւր-
 տար դպրոցներ կ'ընէին, աւան կողմէն
 մը նպատակ ինչոքը Տերութեանէն, ա-
 ղանց բնու ըլլալու կամ հոգ
 պատճառելու Տերութեան, այլ հաս-
 տարի կ'ունենալու թիւնը Պայտակար
 պետական օրէնքին, և անով արուած
 արտօնութիւններուն հանրուած կի-
 րութեան, իրենց, տարբեր նախարար-
 ութեաններու, բարձրագոյն նախարար-
 ութեաններու և միջնակարգ արտակա-
 ր իրական վարժարաններու արողը
 կողմէնի կողմէն մը կ'ընէին, կ'պահ-
 պանէ, կ'զարգացնէ, և օր ըստ օր
 յառաջդիմական վիճակի մէջ կ'ընէին
 հովանաւ հանրային կրթութեան նա-
 խնամակցելու կայսերական կուսակա-
 րութեան ժողովուրդը կ'ընդգրկու-
 թիւն այս դպրոցական հաստատութիւն-
 ներուն վրայ: Կողմն ու աշխատականն
 հոգի կուտան անոնց համար: Եւ ար-
 արի կ'ընթացան դպրոցական նոր
 ու հոյակապ շէնքեր, տարուէ տարի
 ընթացաւորներ կ'ընդունէին Գերմա-
 նիա և Ռուսիոյ հանրային կրթութեան
 նախարարութեան լուսամիտ ոգիով
 հիմնած մեծամեծ Համալսարաններն,
 և վկայական ի ձեռնի դասակարգ: Կը
 նախիրն զիրենց կրթական եւ ուսուց-
 չական գործին, և Տերութեան մէջ
 անկէն ապագիւցնելու ընդունակ մաս-
 նաւեաներ, երկրպագութեան, ուսու-
 ցիչներ, երկրպագութեան, ճարտարա-
 րէպներ, մեքենագէտներ, բժիշկներ,
 փաստագրութեան և քաղաքային այլ և այլ
 պատճառներ կ'ըլլան, այնպէս որ մի
 քանի տասնակ տարիներու շրջանի
 մը մէջ, կողմէն, առաջին գրեթէ
 էն նոր ստացուածքը, Ռուսաստանի
 էն հին, էն զարգացող նահանգներ-
 ընուն յայտ յաղող և յոսակից զիրք մը
 կ'ընտանայ ի մասին հանրային կրթու-
 թեան, և շատ մը հին նահանգներ
 բոլորովին կ'ընթացանցէ:

Այսպիսի հանրագուտ աշխատու-
 թիւնը անշուշտ բարձրագոյն գիւ-
 ճաստան արժանի էին, պետական
 իրաւունքներ, և ժողովուրդն ալ
 տարուէ տարի իր ներքին, իր
 կտակներն, իր միջնակարգ կրթութեան
 պատկերներն քաղաք անկողն կ'ի-
 նախ անկողն չեն, և ուր որ ուզէ
 կրնայ զիրի իր աղաքը, կամ փո-
 քոքը ձգել կ'ընթացան բարեբե-
 ընէն գրել:

Կողմէնի պատճառից այս վար-
 քանքն այնքան հակասակ կուզայ հաս-
 րային կրթութեան ծառայողներ համար
 Բնկարգութիւն կայսերական կուս-
 վարութեան բարձր գործառնութիւններուն
 և յարատեւ մանքերուն, որ սիրելի է
 միտ յուսով թէ գործին մէջ զետու-
 թիւ իրենցարգութիւն մը կայ, կամ առ-

տիւ ուսուցիչներու, ի պատիւ Նի-
 քոլայ Բ. ի լուսամիտ կուսակարգութեան,
 որ նորէն առաջադի ըլլան այս գոր-
 ցանքներն, և ի մասն աւելի միտ-
 թարակն, աւելի շնորհ լուրեր ար-
 ձանագրենք կողմէնի դպրոցներու
 կենսական դրոճին վրայօք:

ԳՐԱԿԱՆ ՆԻՒՅԵՐ

ԿՐԱՆ ԵՒ ԳԵՂԱԿԱՆ ԳԱԾՈՒՄ

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԱԶԳ

Շատեր կան որ կ'ըստեն թէ գրա-
 կանութիւնը կ'ընտանայ միայն զար-
 քութեան արտայայտելու ձեւերուն
 մէջ, սակայն զգացմանց անկողնի
 ազգայնութեան տակ, անոնց ուժեղու-
 թիւնը կամ մեղմութիւնն ըլլալով այդ
 արտայայտութեան աստիճանագրու-
 Այնչափ ազգի գրականութիւն կ'ընէ
 մարդ-վրէժն սրբազանութեան օճե-
 կապէն զգացող ըլլալ, որչափ կանոն
 մը հպատակ ըլլալ և վարչականներու
 ներքոնութեան տակ զգէ, խօսի, ա-
 ղանց պայմանագրական ձեւերու, բա-
 ղերու կազմակերպման Սկզբնապիկ գրող
 մ'ըլլալու համար ի՞նչ-որ պէտք չէ
 կ'ընէ, կամ ըսել կ'ուզեն այսպիսի
 լուր հասնել զանոնց միտքն, ի՞նչ կ'ը-
 զէք ճշմարիտ գրողները ըլլալ, Բայց
 հոգ չէ թէ ժամանակի մը համար մի-
 այն և իտան կամ իտալական գրա-
 ցումներու ապագութեան տակ միայն
 եթէ ճանաչողութեան պիտի սոյն-
 պիտեցի հետ թէ գրականութեան զգ-
 ինչ կ'ընեն, չենք հասնար: Գրքի
 վրայ գրել սովոր ինչ կ'ընեն կ'ը-
 կանոնի, պատուիրանքի վրայ ձեւել
 մեք ըսելով ընդհանրապէս չէ այս Ռու-
 ղուս պարսիկ ստաբլութիւնները որք
 այնքան զօրաւոր կ'ըլլան որքան բըզ-
 ինի այնպիսիները, որ լեզուի ուժ-
 զարգացումն մէջ ալ շատ զօրաւոր
 չեն: Բայց եթէ գրականութեան հա-
 մար մասնաւոր գրողներ պիտի շունե-
 նանք, գրականութեան համար մեր
 ծրարներ մէջ առանձին ժամեր պիտի
 չենապակնէր, գրականութեան համար
 մասնաւոր գրողներ ունենալ և գրա-
 կանութեան համար աւագին ժամեր
 նշանակել չեն այն ծրարներ ուսում-
 նախարարութեան մէջ գրողներ մը
 պիտի ընէ անշուշտ անպիտան ար-
 ձան համարակարգ կարգէտներուն հե-
 ղինակութեան կամ անձին վրայ: Գր-
 ականութեան մասնաւոր ուսումնա-
 րանարհոյցը կ'ընտան մը այդ ան-
 ուսան իսկապէս կրնայ արժանանալ,
 եթէ է, զոր օր. Շեյքսպիր մը, Սենդ-
 Պիլ մը անսած ըլլալ: Ինչ-որ կ'ըն-
 դանք, պատասխանեցէ. ո՞չ ապա-
 ճին իրենցընէ համար մեր սիպակն
 մասնաւորներուն զարգացումներն ու
 զգացումներն, և գանոնք արտայայտու-
 լու կամ պարզապէս ուսումնաւոր-
 անքարութեան դասեր ինչ են այդ
 նշանաւոր վարժարանները քաղաքացի-
 անքարներն և ուսումնասիրութեան
 գտու: Մէկն կըր Պապան ուսումնա-
 սիրած չէ, չըսենք ուսումնասիրած,
 գրել կարգացած չէ, գրելու համար
 ընթացիկ պէտք է ունենալ — կը
 հասկնամ անշուշտ գրողներ ըլլալու —
 ժողովրդային միջնորդներ մէջ կա-
 տարուած բոլոր գիտակցութեանը
 ինտելեկտուալ միջնորդները քաղ-
 րանութեան ծրարն մէջ խորունկ ը-
 վայ զգացումներ, մեր իսկ անձին
 մէջ զգացում յոյզներն ու բարեբե-
 քարայտներուն ձեռնի կամ կ'ընեն
 համար մասնաւոր վարժարաններ
 չէ՞ բնու: Եթէ գրականութեան հա-
 մար մասնաւոր գրողներ ըլլալ, խոս-
 տակալեցէք սակայն թէ պէտք է ըն-
 թեքման ճակարակ մեր աշակեր-
 տներուն, անտարբէր դաստիարակ մը չէ՞
 նա: Երբ տեղեկութեան վարժարան-
 ընուն, գրիչներուն վրայ ընու բան մը
 չէ սովորեցնել իրենցներուն, այլ քանի
 մը անձնակազմով միայն կ'ընեն արեւել-
 անոնց միտքը, գանոնք հրապարակի
 վրայ նետել յառաջ, Բայց հաստատու-
 թիւնը որ մեր գրողներուն անոնք են
 միջնորդ անձնակազմը ուսումնասիրող
 կողմէն: անձնակազմը գրիչներ անոնք
 են միտ որ կանոնով, ուղղութեամբ,
 սիպակնով կ'ընեն անոնք: Մեծ և կա-
 րուոր բանն մը հանելով ճանաչող-
 չիք ըսուած բանն, պէտք է խոստա-
 վանել թէ ինքնաբերա ստաբլները
 շատով կ'ընեն անոնք, եթէ իրենց
 գրիչներն իրենց վրայ չպատասխան
 փորձուած կամ արդիւնաւոր շատակը
 են: Սիպակն է անձնակազմը, որ կ'ընեն
 գրիչ շարժել յաջողութեամբ սկզբ-
 նաբայն գրականութիւնը: Այս, մ'ը
 հան-
 ճարչը, գրականութիւնը իրենց
 ներքին, կ'ընեն թէ բնութիւնն
 ուսումնաւոր կողմէն իր մէջ. այն-
 չափ կակող կալարար մ'ունի, որուն

վրայ դիւրաւ կ'ընեն, կ'ընեն զա-
 ղարան ու զգացումն, յուզումն ու
 սէրը, գոյնն ու շնչը: Բնութեան
 անշուշտի տարբեր կ'ընեն անոնք
 զինքը: Վերջապէս լաւ կ'ընայ, լաւ
 կ'ընայ, լաւ կ'ընէ: Բայց մշակեցէք
 զայն, ինչի արգասաւորութիւնը
 պատճառ մը չէ բնու որ անինամ
 կամ անմշակ մնալ յաւէտ: Բնութեան
 մէջ չենք աննոր գիտելները որ ան-
 ճանաչողներն և գեղեցիկներն որ
 դուրս չեն արտայայտու: արդ, բե-
 ղան գեղեցիկներն երբ անկարող մնա-
 ցին մարդոց պիտակութեան և ար-
 ձեւն այդպիսի գեղեցիկներն անընդ-
 ճան արգասաւորութիւնն ուղղել չի-
 հանարար իրենց համար արուած
 անմշակութեան իրենց: Օրինակը գե-
 ղիչ է, Բայց ճշմարիտ է. այսպէս
 գեղեցիկ կ'ընան արտակարգութեան
 համար նախնական պատարտութեան
 գործը, Բայց ճշմարիտ միջոցն այն
 է. միջնորդներն ստացուած գրա-
 ղանի տիրուտն անարար վրայ
 հաստատուն կրակ մ'է այն, միջն
 տաքցող ու անձնազգաց, բնագոր-
 վարչի նման ընդ չէ չէ չէ չէ կր-
 կի մը պէս, պատասխող զոյն մը չէ:
 հաստատանկող մը ցուցած, բն-
 րեղացած, մարմնաւորած գրականու-
 րութիւնն է, միջն վարչու, միջն
 կողմապարտած: Յեղեցիկ սովոր
 մը չէ, անպիտան անպիտանութիւն մ'է,
 որ անպատար արար ընէ բնագործը,
 արտադրիչ ոյժ մ'է որուն ձեռքերին
 իսկ զարարուէտ է: Ապագարար
 գրականութիւնը այդ անուան արժա-
 նի չէ: Հոյ մ'է կ'ընեն, հաւաք-
 ուած պաշար մը չէ, անկարող ան-
 կան միջոց մ'է որ կ'ընան անոնց
 հետք իրակ ձգելու: Իրաւ է որ ար-
 ղուսականութիւնը կ'ընեն մեքերու
 համար անանկելու բան մ'ունի իր
 մէջ, արհամարհելի ձգտում մը կը
 նկատուի այն, Բայց մեր խորքը ընդ-
 օրինակութեան վրայ չէ: Մի վար-
 նաք, եթէ բնական յարմարութեան
 չունիք, ալարսի լուրջ գրիչներ ալ
 կարողք, ամենին նշանաւոր վար-
 ցիկներուն դասին կ'ընեն կ'ընեն
 կողմ կրնայ պատարտուի այն
 ասպարէզին որ տիրուտեղ տայ մեզ
 կողմ ինտելեկտուալութեան, անբերի
 կողմ ուժերուն աղբիւր տայ, մեր մէջ
 հատեց անհոն, անպիտան գորու-
 թիւն մը թիմակցութեան իրենց և
 զինքներուն: Այս թիմակցութեան յա-
 կութիւնը դիւրապէս չէ: և կար-
 ժուածին չափ դիւրին: Մէկ խօսքով
 պատարտութեան կ'ընեն, և պիտի
 զարգանայ իր մը թիմակցութեան
 ուսումնաւորները մեր վարժարան-
 ներուն մէջ: Երբ կանոն սովորեցնել
 չէ որ զին կ'ընեն, Բայց կ'ընեն
 թէ մարդ դպրոց չիթիւրով ալ բան
 մը չիթնար գրել, կամ բան մը կար-
 դացած ըլլալով գրել թիմակցութեան
 չունիք: Բոլոր լուրջ գրականութեան
 թիւններն որոշ ուղղութեամբ մը կը
 քանին: Գերմանական և անգլիական
 բոլոր գրականութեան մէջ գրու-
 ցիականութեան ուսումնաւորներն
 ապակարգ մասնաւոր ծրարներ
 կ'ընեն: Բայց ինչ անպատար
 համար մասնաւոր վարժարաններ
 չէ՞ բնու: Եթէ գրականութեան հա-
 մար մասնաւոր գրողներ ըլլալ, խոս-
 տակալեցէք սակայն թէ պէտք է ըն-
 թեքման ճակարակ մեր աշակեր-
 տներուն, անտարբէր դաստիարակ մը չէ՞
 նա: Երբ տեղեկութեան վարժարան-
 ընուն, գրիչներուն վրայ ընու բան մը
 չէ սովորեցնել իրենցներուն, այլ քանի
 մը անձնակազմով միայն կ'ընեն արեւել-
 անոնց միտքը, գանոնք հրապարակի
 վրայ նետել յառաջ, Բայց հաստատու-
 թիւնը որ մեր գրողներուն անոնք են
 միջնորդ անձնակազմը ուսումնասիրող
 կողմէն: անձնակազմը գրիչներ անոնք
 են միտ որ կանոնով, ուղղութեամբ,
 սիպակնով կ'ընեն անոնք: Մեծ և կա-
 րուոր բանն մը հանելով ճանաչող-
 չիք

